

1 Přílohy

1.1 Rozhovor 1 Jiřina Jonáková

B: Benjamin Šťastný

J: Jiřina Jonáková

B: Jak dlouho už děláš cirkus a máš nějakou svoji oblíbenou cirkusovou disciplínu, na kterou se zaměřuješ nejvíc?

J: Tyjo, tak cirkus, když ho budeme brát hodně ze široka, tak dělám 18 let. A moje nejoblíbenější disciplína je hooping. Je to tanec s obručí.

B: A když by se to bralo obecněji, třeba na tu akrobacii, žongl a podobně...

J: Kam to jako zaparkovat? (úsměv)

B: Ano, kdyby se to muselo zaparkovat.

J: Kdyby se to muselo zaparkovat, tak by to bylo asi žonglování. Je to manipulace s nějakým objektem.

B: Dobře, díky. K hodinám cirkusu a Tělocirku, jelikož ty jsi jedna z lektorek, která v tom Tělocirku funguje, tak se tě chci zeptat, jak vypadá hodina cirkusu jako kroužku a jak se liší od hodiny Tělocirku?

J: Je to vlastně přístupem toho lektora, protože nemáš zodpovědnost toho samotného vyvíjení se té skupiny a jednotlivců. V Tělocirku chceš, aby si to prostě užili v tu chvíli. Nepočítáš s tím, že je budeš mít pravidelně každý týden. Máš je maximálně, když je nějaká pravidelnost, tak každý měsíc. Takhle máme domoškoláky. Kdežto u normální lekce je tam návaznost. Vidíš ten vývoj skupiny, hodně si zakládáš na té skupinové dynamice a podle toho vlastně plánuješ lekce. U toho Tělocirku máš vlastně celou tu skupinovou dynamiku v jednom.

B: Takže v cirkusovém kroužku jsi ten hlavní tahoun a v Tělocirku skupině vlastně jen trochu rozšiřuješ obzory, co se dá dělat?

J: No v tom Tělocirku vlastně projde ta skupina všema těma čtyřma fázema vlastně hned první hodinu by se dalo říct. A v kroužku se to vyvíjí dlouhodobě. A na to, v jaký to je rychlosti, jakou těma čtyřma fázema projdou, se nedostaneš nikdy pořádně do nějaký hloubky. Prostě je to zábavná motivující část, kdy spousta dětí by potom chtěla normálně pokračovat na kurzech.

B: Takže by se dalo říct, že ten Tělocirk může vlastně spíš přitáhnout nějaký další lidi blíž k cirkusu ale k cirkusu ve volném čase, jako ke kroužku?

J: Jo, jo. 2

B: Ted' už bych se možná přesunul k otázkám na samotné lekce a na přípravám na ně. Víím, že se to odvíjí od spousty věcí, od skupiny, od lektora od toho, jak starý jsou, ale kdyby se dalo říct v té přípravě, od čeho začínáš, co je ten základní stavební kámen?

J: Vždycky to záleží na tom, jaká to je skupina. To znamená, musím vědět kolik jim je let, potom je hodně důležitý počet, podle toho vlastně stavíš hry a potom je to samozřejmě to, jestli už někdy byly v CIRQUEONU, jestli už za sebou nějaký Tělocirk měly, nebo jsou tam poprvé, to znamená podle toho i já určím, jakým disciplínám se vlastně budeme věnovat. Tyhle tři věci jsou vlastně nejdůležitější pro mě.

B: K těm disciplínám je na něco ta hodina konkrétně zaměřená? Dejme tomu, že si řekneš, dneska budeme dělat akrobacii a celá hodina je zaměřená na akrobacii, nebo stíháš všechny disciplíny?

J: Mám maximálně dvě disciplíny, ale úplně maximálně. A potom jakoby free trénink, aby měli možnost si vyzkoušet něco, co by bavilo je. Vlastně všechny moje hodiny, jak pravidelného cirkusu, tak Tělocirku tam mají prostě nějaký čas na to, aby si to dělaly děti po svém a vyzkoušeli co je baví.

B: Ten Tělocirk probíhá normálně v tělocvičně CIRQUEONU s cirkusovým vybavením, nebo probíhá v tělocvičnách těch škol? Jaké máš zkušenosti z Tělocirku s tím, co se dá dělat všechno za disciplíny v těch školních tělocvičnách?

J: Většinou probíhají v CIRQUEONU, málokdy se jde do školy.

B: A od těch tělocvikářů, kteří s vámi spolupracují máte nějaké nápady, jak vlastně jdou ty disciplíny převést do té tělocvičny nevybavené na cirkus?

J: Jestli narážíš na ten projekt pro MŠMT, který v CIRQUEONU děláme, tak jsme děsně v začátcích. Oni (spolupracující tělocvikáři) se cítí vlastně dost nejistí, protože ta hodina časem má být jako na nich. Takže tam zpětná vazba, co se týká prostoru, vlastně úplně není, to je spíš z našeho hlediska, že jsme museli jet prozkoumat ty tělocvičny a zjistit kde co jde zavěsit, jak je na to velký prostor, jak vysoký jsou stropy atd. a zatím vlastně jsou to všechno tělocvičny, jako správné tělocvičny. Nemusí se nikam úplně docházet. Když jsem vzdělávala pedagogy v Plzeňském kraji, měla jsem zkušenosti s tím, že museli docházet někam, do nějakých jiných tělocvičen, nebo měli jenom něco jako velkou učebnu a tak. Tak to už je jako problém, například s takovýmhle stropem (3,5 m) toho moc neuděláš, závěsku vůbec ne a je to hraniční pro akrobacii. 3

B: Takže vlastně ty zkušenosti a ten nápad toho, co by se tam dalo přinést, to ještě není pořádně vyzkoušené? V praxi to je vyloženo tak, že jste se koukli na ty místa a posoudili to bez vyzkoušení.

J: Každý jsme byli minimálně dvakrát ve svojí nebo nějaké jiné třídě a mohli jsme dělat všechno v těchhle školách. Protože tam mají kruhy i tyče. Já teda z těch tyčí nejsem úplně nadšená, protože to je relativně blízko stěny. Když si vezmeš tak je to tak v téhle vzdálenosti (1,2 m). Zrovna jsme to s Markétou řešily, že to budeme muset vymyslet, jak právě udělat nějaký závěr. Takové dokončení pro ty školy, jaký by měly mít prostor, protože takovej problém, aby se dalo udělat chemickou kotvu ve stropě zase není, udělat nový závěsný bod.

B: V tom Tělocirku, nebo v těch hodinách s dětmi z jedné třídy, je to spíš taková ochutnávka a představení cirkusu. Pracujete v nich i se závěrečným cirkusovým představením?

J: Ne, ne, tam není žádný závěr. Vlastně není na to šance vlastně za hodinu a půl něco natrénovat a my tím, že je chceme provádět úspěchama v té hodině a půl, tak musíme mít dosažitelný cíle.

B: Jsi si schopná představit hodinu Tělocirku, která nebude dvě vyučovací hodiny, ale jenom 45 minut? Má to v tomhle smyslu?

J: U malých dětí.

B: Malých dětí 5-10 let, právě ty, které převážně učíš?

J: Ano. Asi ten první stupeň jo.

B: Ale je to spíš problematické?

J: Přijdou o tu volnost a postavila bych to hodně herně. A maximálně fakt jednu disciplínu.

B: Když se staví hodina Tělocirku, jedete podle nějaké šablony, podle které stavíte cirkusové hodiny toho kroužku anebo se řídíte tou hodinou jako je ve škole, třeba i z hlediska časového vyměření na jednotlivé části hodiny, strukturou a podobně?

J: Máme to postavený tak, jak je to zvykem v CIRQUEONU, vlastně jsem se snažila, aby to bylo zvykem i v LaPutice a dělá se to stejně i ve Mlýně. A tenhle koncept jsem dala i do Plzně. Že by se měly vlastně nějak takhle podobně stavět všechny hodiny cirkusu. Co se týká rozložení.

B: Já ze své kratičké zkušenosti, co jsem pomáhal jako lektor v CIRQUEONU vím, že máte na hodiny takovou tabulku, do které si píšete rozpis té hodiny. Víím, že je to hodně 4

volné, že to není rozdělené na jasná časová pásma a aktivity. Je podle něčeho sestavený tenhle dokument? Co je jeho součástí a jak jste to vymysleli, co je tam?

J: Vlastně ten papír, to je jenom tabulka, do které si zapisuje každý sám, nahoře jsou cíle, dlouhodobé a krátkodobé, počet lektorů, počet dětí, použitý materiál. I když to jsou věci, které se tak často nevyplňují. Potom je tam odstavec, kdy vyplňuješ, jak dlouho která aktivita trvá, co to je, kdo to bude dělat a popisek. A já využívám často ty minuty, samozřejmě co budeme dělat. To, kdo to bude dělat málo kdy zapisujeme, protože si to řekneme tak, jak to kdo cítí v tu danou chvíli. Ale někdy je dobré, aby třeba jeden nepřebíral celou hodinu, mít napsané i tohle a držet se toho.

B: Na jaké úrovni, když se takhle zeptám, se dá v tom Tělocirku dostat do těch disciplín, např. ve srovnání s kroužek cirkusu? Asi v tom bude zásadní roli hrát ta pravidelnost

J: To jsme pořád u toho, že to je pořád jedna hodina. Když je to šikovná třída, tak dokážeme rozházet třeba kaskádu, ale musím to cítit, že to půjde. Nesmím do toho tlačit, protože bych to celý rozbila, tu motivaci a vlastně ten celej zážitek z toho. Když vidím hele oni fakt jedou, tak řeknu hele pojd'me to dokončit, oni na to fakt jenom čekají. Skvělý.

B: Takže podle skupiny?

J: Jo, jo. To samé i se šplhem na šálu, jo. Mám skupinu kdy jako ne, vidím, že ti se tam stěží udržíš a na druhou stranu dneska jsem měla skupinu v rámci toho projektu s MŠMT. Kluci dokážou vylézt jenom po rukách, jo, takže v tu chvíli je tam pro to něco navíc prostor. To samý s pyramidama.

B: Takže vycházíš z možností skupiny?

J: Jo a z nějakého naladění.

B: Trochu se kolem té otázky celou dobu pohybujeme. V Tělocirku, co je ta klíčová hodnota, co by to mělo předat těm dětem ale i těm pedagogům?

J: Tak pedagogům, že se to dá dělat jinak. A když oni tam jsou a fakt to vnímají, a neberou to tak, že si jdou odložit děti, tak je to takovej zásobník třeba her. Jako že oni určitě nedokážou disciplínu třeba to že „Jo hele to by mě vůbec nenapadlo takhle změnit hru na rybičky, nebo hru na babu.“ Předat něco co jako neznají a doufáme, že je i trochu namotivovat.

B: Na jaké úrovni je potom tedy v těch hodinách ten cirkusový pedagog s tím tělocvikářem, když se ten tělocvikář chce zapojit do té hodiny?

J: Já jsem se s tím ještě nesetkala. 5

B: Ne? Že se nechtějí zapojit?

J: Jo, že si třeba jde zahrát hru, ale určitě nepřebírá roli lektora.

B: Aha, to je zajímavé.

J: Jo když už má pocit, že je to extrém co se týká nějakýho hluku, nebo tak, tak si je třeba zklidní. Nějakou metodou, na kterou jsou naučený, na zvednutí ruky, nebo něco takovýho, tak vlastně použijou tu svoji techniku ztišování.

B: Takže vlastně spíš nějaký výchovný zásahy?

J: Jojo. Málokterí přijdou a začnou taky žonglovat. Ale když ano, tak je to fajn, protože funguje společný ztrapnění jako katalyzátor toho „uvolněme se všichni“.

Ta motivace, proč vlastně Tělocirk děláme je, aby to povědomí o cirkusu měli úplně všichni. Aby zjistili, že to je fakt skvělý a že není třeba se hodnotit skrze známky, nebo skrze to, jestli dokážu daleko hodit, jestli jsem vyhrál atletický závody, nebo jsem dobrej fotbalista, ale hrát si prostě společně cirkusově. Není tam soutěživost.

B: Takže zase hlavní je ta výchovná práce a zvyšovat povědomí o cirkuse?

J: Jojo.

B: Já v rámci svojí práce pracuji i s tím, že tělesná výchova je pro děti často neatraktivní.

J: S tím pracujeme taky.

B: Jo, taky, že jde často o výkonovost, třeba ne vyloženě v té tělesné výchově ale obecně ve sportu.

J: Je i v tělesné výchově. Má to stanovené prostě věci a kvóty, co máte měřit, kolikrát má kdo hodit míč do koše, kam mají hodit granát a takovýhle věci. Je to měření obrovský.

B: Je to soutěž.

J: Jo.

B: A to může být demotivační, pro spoustu dalších, hlavně pro ty, kteří se tolik nezapojí třeba. Cirkus nabízí jiné prostředí s individuální přístupem. Stihneš během toho Tělocirku, věnovat se všem individuálně, i když nejsi ty ten hlavní pedagog který vede vývoj té skupiny?

J: V jakémkoliv cirkuse je individuální přístup, což je ten kámen toho, na kterém stavíme, že to jako funguje. Jestli jsi si všiml, tak všichni známe jména stoprocentně na začátku. Na tom si třeba já úplně nejvíc zakládám, protože můžu mu jak vynadat, že porušuje pravidla, i když málo kdy někdo někomu vynadá během Tělocirku, ale když vidíš, že dělá něco nebezpečnýho, tak nezavoláš „hej ty“, ale můžeš oslovit toho konkrétního „Ne Filipe, prosím tě ne.“, nebo naopak „Ty jo, Pepo děláš to naprosto 6

skvěle.“. A najednou ono ho to tak jak oblaží, vidíš, jak jako rozkveté. Je to třeba, některý to chtějí, vyžadují ten individuální přístup, někteří se rádi schovávají jako v davu. Takže to tam tak nějak jako najít.

B: Ty si říkala, že vlastně učíš ty děti převážně 5 až 10 leté?

J: Jo, já neumím fungovat s pubertákama. (smích)

B: (smích) Proč to je?

J: Každý máme nějaký charisma, který na ty děcka funguje, a já prostě si připadám, jak trapná teta a oni to asi vycítěj.

B: Myslíš, že to je i daný osobností pedagoga?

J: Určitě. Jako učila jsem často i děti starší, ale přesně víme, že nám to tolik nefungje jako Adamovi s Katkou. Ty zase nemusí učit děti 5 až 7, jo. Ty mají radši starší a je to tak znát a funguje to.

B: Jaký to má specifika, učit menší děti? Třeba ten první stupeň, což vlastně více méně je ta kategorie 5 až 10.

J: No, takovej ten maminkovskej, tetičkovskej přístup mi to přijde. Prostě oni jsou ještě ty malinkatý roztomilý dětičky, pro který je ten dospělej ještě furt bůh. Vlastně do těch 9 let to tam je, že ten rodič je bůh, dospělej je autorita a stačí něčím málem je okouzlit. Kdežto u těch starších musíš na tom respektu a na tom dosáhnout dobrýho hodnocení od toho žáka těžce pracovat.

B: Takže řekla by si, že třeba pro začínající lektory je lepší vzít si skupinu mladších dětí? Že je to lepší pro člověka, kterej ještě nemá zvládnutý ty disciplíny?

J: To ne. Je to prostě jak s ty cítíš, v jakém kolektivu ty se dobře cítíš. Že to vlastně s disciplínou nemá úplně tolik společnýho. Ty můžeš mít úplně jiný hodnoty, který ty pubertáci budou brát. Můžeš bejt hrozně vtipnej, jsi skvělej klaun, jo, takže je prostě strhne tohleto. Nebo vycítí tuhleto tvoji pohodovost, kterou máš s nimi.

B: Když mám tělesnou výchovu, řídím se nějakým RVP nebo ŠVP, který pracuje s vývojem dětí co do psychiky i fyzického vývoje, i co do toho co by dítě mělo zvládat a je to rozpracované docela detailně. Pracuje cirkusová pedagogika s něčím jako je RVP nebo ŠVP nebo mají něco takového podobného svého?

J: Pracujeme s tím, čeho jsou schopné děti v určitém věku, i jako mentálních.

B: Takže s vývojovou psychologií?

J: Jojo. 7

B: Ale není to, že byste měli vyloženě nějaký soubor, ze kterého byste čerpali, nebo řekněme nějaké stanovy co plnit.

J: Snažili se to to ve Mlejně. Sepsalo se, že tahleta a tahleta skupina musí udělat kotoul takhle, takhle a takhle, aby byl jakoby nějaký trick list rok. Ale nikdy jsme to nedodržovali, nepřišlo mi to v pohodě v těch mých hodinách. Já jsem to cítila, že jsou děti naladěné na něco jiného. Takže podle mě jsme to nakonec jako splnily, ale vůbec jsem se potom do toho nekoukala. (smích) Spíš se zaměřujeme na tu zralost, jakých her jsou schopný, hodně na tohle hledíme. Co se týká disciplín tak vlastně taky nemůžeme s 5 letými očekávat, že rozhází kaskádu, ale můžeme si občas hrát s šátkama. To samý šplhání. Určitě se upravuje věk.

B: Takže v těch hodinách ty si zažila, že nějaký takový pokus byl a působil spíš rušivě.

J: Jo, jo. Vlastně není tam ta volnost. Vlastně to tam asi nemá úplně co dělat, protože tady šlo o to, že tenkrát se vedení ještě nesrovnalo s tím, že cirkusový kurzy nejsou o tom, aby byly nějaký výsledky, ale se zabavily. Aby byly jako šťastný.

B: Takže máš pocit, že to je zase hodnocení podle výkonnosti, tabulek...?

J: myslím si, že to bylo tenkrát tím, co na to, že nemáme výsledky řeknou rodiče. A to se s tím musí srovnat asi každý lektor sám, že vlastně se může stát, že na konci po tom půlroce, nebo po těch čtyřech měsících nebudou žádný výsledky, co se týká techniky a vlastně pohybu, ale budou skvělá parta. Budou o tom celou dobu jako mluvit, a to je vlastně to, co chceme, odcházející šťastný dítě. Oni ty výsledky potom přijdou později.

B: Takže cílem je odcházející šťastný dítě?

J: Jo. (úsměv)

B: To je hezký. (úsměv)

J: Jako, my nepotřebujeme mít šťastný rodiče, my potřebujeme mít šťastný děti. (smích)

B: Takže co se týče vlastně nějakýho dlouhodobýho plánu těch hodin, tak to vlastně záleží, jestli to chápu správně, skoro úplně jenom na tom lektorovi samotném.

J: Absolutně. Jo, sejdeme se na začátku října a řekneme si s tím druhým lektorem, se kterým učíme nějak tak zevrubně co jak chceme dělat, jaký máme dlouhodobý cíle, tam se vždycky všichni shodneme, na tom, že zvládnou závěrečný defilé. Řekneme si kdy, v jaké části toho semestru začít s nějakou disciplínou, ale to je jako všechno. Potom se na to kouknem, řeknem „Hele ale tahle skupina není připravená, aby ve čtvrtý lekci začala s tou disciplínou, kterou jsme tam naplánovali, tak to zase 8

změníme“. Jako je to jenom naše věc, nikdo jinej nám do ní nekouká. Jo že by Katka přišla a zkontrolovala náš plán, jestli něco dodržujeme, to vůbec, je to na nás.

B: Takže všechno se to odvíjí zase podle skupiny?

J: Jo.

B: Zeptám se tě, jestli tě napadá nějaká otázka, která by mohla být hodně nosná a na kterou jsem se ještě nezeptal? Napadá tě něco, co jsem vynechal, nějakou oblast?

J: Já nevím, jestli si pamatuješ, jak ta skladba našich hodin vypadá?

B: Ne.

J: no tak to mi připadá jako hodně důležitá část.

B: Já jsem se na to snažil zeptat, ale asi jsem to neřekl úplně explicitně... (smích) Takže jak vypadá skladba cirkusové hodiny?

J: na začátku se vždycky sejdeme, sedneme si do kolečka, přivítáme se. Každá skupina má svůj uvítací rituál. Často se zeptáme na to jak se mají, může se odpovídat slovně nebo gestikulací. Pak dáváme nějakou „debilní otázku“, třeba jako „Jakýho draka by si chtěl mít?“, nebo když máš pocit, že by si chtěl zjistit o tý skupině něco víc, tak nějakou normální otázku, ale „debilní otázky“ jsou pro děcka nejlepší. Potom přichází první hra, často v na vykřičení a na vybití se, takové máme dvě hry často. Vybíráme hry často podle toho, jakým disciplínám se chceme s dětmi na hodině věnovat, nebo jakou energii chceme v tý skupině mít, v jaký fázi skupinové dynamiky se zrovna nacházíme, nebo jestli už chceme tvořit nějakou spolupráci, nebo je chceme jenom protáhnout, zahřát. Vlastně hry jsou úplně takové to gro té hodiny. Potom přichází první disciplína. U těch malejch to občas zakončíme další hrou a druhý disciplíně se vůbec nevěnujeme, nebo to stihneme. To záleží prostě. Al s menšíma dětma 5 až 7 až 3 hry té hodiny toho cirkusu. To se týká těch normálních pravidelných lekcí. U toho Tělocirku se to spíš nestihne, tam jim chceme předat co nejvíc.

B: takže u Tělocirku jsou v hodině spíš 2 disciplíny než 3 hry i s menšíma dětma?

J: Jo, jo.

B: A disciplínou to myslíš vyloženě prostě žongl, nebo konkrétní pomůcku, takže třeba že to je jenom rola bola.

J: Jo, jo. Je tím myšleno rozkouskování, takže zrovna budeme dělat Craigovo žonglování, druhá disciplína bude balancování na rola bola, nebo jenom na válcích.

B: A to je tedy proložené disciplína, hra, disciplína? 9

J: Hmm, ne. Na začátku jsou dvě hry. U těch malých dětí, tam mezitím je občas hra. Ale fakt jenom v těch pravidelných lekcích.

B: Promiň ta druhá hra na začátku mě vypadla, jaký má zaměření?

J: Jo, ta druhá hra to záleží na tom, co chceš dělat.

B: Ta je jakoby průpravná k té disciplíně?

J: Jo, jo, bývá často. Anebo zase to je běhací, protože ještě nejsou dostatečně vykřičení. Nebo tam dávám třeba víc myslící, nebo třeba variace na rybičky, protože tam už se dokážou zamyslet trochu víc, protože už jsou vyběhaní.

B: Zahrnuješ do toho občas i nějaké fyzické posilování, nebo to všechno děláš hrou?

J: Ne taky do toho zahrnuju posilování. To jsem ti zapomněla říct, že záleží na tom, jaká je tam disciplína, ale pokud je tam párovka, nebo závěska, tak vždycky děláme zvířátka 100%. A buď ty zvířátka děláme formou hry, že dáváme třeba zvířátkovou babu, zvířátkový Honzo vstávej, nebo cukr káva, nebo cokoliv, tak to doporučuju. Před žonglem se úplně neprotahujeme, ale protáhneme se po žonglu, protože, když bude ten free trénink, tak vždycky bude někdo na něco lézt... (pauza)

B: Já myslí že už to takhle možná bude všechno, samozřejmě vždycky se najde něco, co vypadne.

J: Ještě něco, na čem by si se mohl zaseknout, kdyby si tu hodinu dělal. Jo, na konci si zase vždycky společně sedneme, doprotáhneme si věci, často zápěstí, protože jsme dělali párovku nebo závěsku, já ještě hodně často používám pozdrav slunci. A řekneme si nějaký společný rozloučení, jako když je to Tělocirk, tak jak se vám hodina líbila, buď odpovědět slovně nebo ukázáním.

B: Takže vždycky reflexe?

J: Jo vlastně jo. Nebo se zeptat, co se ti v hodině líbilo nejvíc? „Mě, všechno. Všechno!“ (smích). Jo když spustí někdo všechno tak už nikdo nic jinýho neřekne.

B: Jo, anebo jedna věc, která se neustále opakuje. To já občas rád použiju, něco si z toho cirkusu pamatuju a všechno je to hrozně vděčný, používat to i jinde.

J: Jo, jo.

B: Napadlo mě, v moment, kdy já jsem v cirkuse začátečník, je správně, abych šel ukazovat disciplíny, nebo představovat nějaký disciplíny vůbec pro lidi, kteří to neznají?

J: Ted'kon je to rozdíl, jestli mi řekneš, že jdeš učit jenom tu disciplínu, anebo že jdeš dělat nějakéj volnočasovej zážitek. Když vezmeš Tělocirk, tak jo, to ti stačí věci 10

základní. Když umíš vysvětlit tu techniku, Takže vlastně nemusíš skoro umět žonglovat, ale umět vysvětlit proč to jo a proč to ne.

B: Takže myslíš, že vlastně nekvalifikovatnost není v té praxi taková bariéra, jak by se mohlo zdát, když se na to člověk připraví?

J: Nad tím jsme se s Adamem zrovna nedávno pozastavili a říkali jsme si, jestli to vlastně neubližuje tomu, co se tady snažíme dělat, na úkor toho, že chceme, aby ten cirkus byl všude. Tak jestli to že to bude učit někdo, ne tak jak si to představujeme my, je správně a shodli jsme se na tom, že i když se nám to nelíbí, tak správně to je. A že doufáme, že ten člověk má ten vztah k tomu učení a spíš pedagogický základy než to, že nemá tu disciplínu. Pro nás je důležitější, aby tam bylo zdravý ovzduší, zdravý učení, než aby že se ty děcka se ty nenaučili, protože ten člověk neumí žonglovat.

B: Takže důležitější to tak zní, že ve všem, co děláš, tak je důležitější vlastně ten výchovnej prvek?

J: Jo.

B: Že ta dynamika skupiny, všechno je to vlastně zaměřený tím směrem social cirkusu, tak to „social“, tam dominuje.

J: Jo, prostě musí se cítit všichni dobře. Potom v tu chvíli vlastně seta mysl otevře, k nějakýmu učení.

B: Máš zkušenost i se svými vystoupeními? Mění se tam ten princip, na kterým se tam funguje, jede se tam víc na výkon třeba?

J: Jé, to se nedá srovnávat, absolutně.

B: Aha.

J: Učení a trénink je absolutně nesrovnatelný. V tréninku je určitě výkon a záleží na tom, kdo je vedoucí a tvůrce toho představení. Někteří lidi z tebe ždímaj krev a je to docela i násilně a třeba někteří... Ted' jsme měly projekt Mateřská, holky těhotný a po porodu z CIRQUEONU jsme udělali představení a měly jsme mentorky, který vlastně na tom jsou dost podobně, jsou to vlastně Cecille a Markéta Vacovská a Eliška Vrchnická a ty nám vedly ty laboratoře skrze zážitky. Jo, že zážitkový hry, něco takovýho a takhle z nás ždímalý to, co potřebujeme tvořit.

B: Takže vy jste se dostaly do toho flow, ani jste nevěděly že cvičíte?

J: Jo, fakt příjemně. Bylo to moc fajn. Takže určitě tam závisí na tom, jakýho máš lektora.

B: A máš zkušenosti i s tím, že sis řekla „Já ted' chci tady mít vystoupení a udělám si ho sama od A do Z.“ teda i bez vedení a tak? 11

J: Jo tak to pak záleží, á mám krátký výstupy, který si dělám sama, ale že bych si řekla, že tady teď udělám celovečerní představení, tak to sama neudělám, na to prostě nemám. Krátký vystoupení, to stačí.

J: Teď mě ještě napadá věc, která je určitě problém, a to je počet. Měla jsem 26 dětí a je to problém. 26 dětí na jednoho učitele je absolutně nemožný, proto my máme 15 dětí max a dva lektory. Protože my teď děláme ten projekt pro MŠMT, tak doufáme, že dokážeme najít cestu, jak to přes to prorvat a říct, že i když je jich 30 v té hodině, tak nějaký ty prvky tý cirkusový pedagogiky tam jde dát. Že sice nejde udělat cirkusovou hodinu, tak jak jsme zvyklí, ale že jde použít část.

B: Když vám teda přijde třída a je jich moc, jak se to řeší? Půlí se třeba hodiny nebo...

J: Když přijde třída do 25 dětí, tak jsou dva lektori a dá se to zvládat, když přijde nad 25 dětí, tak už jsou lektori 3, když víc tak čtyři.

B: Takže to řešíte počtem lektorů.

J: Ano. Ale tohle je nereálný v normální tělesný výchově, takže ty školy, co mají tu smůlu, že prostě musí mít 30 dětí ve třídě, tak prostě musí mít tak velkou autoritu a vycvičený ty děcka a stejně to nejde.

B: Proto jsem se ptal vlastně i na to, jak ta struktura tý hodiny Tělocirku teda vypadá, jestli to využívá ty postupy a metody z toho tělocviků, který mají ty děti zajetý a jakou roli tam má případně ten tělocvikář, protože kvůli tomu počtu, jsem si dokázal představit, že se nějak zapojí.

J: Vůbec nic tam nefunguje jako v hodinách tělesný výchovy. Dneska jsem dětem říkala, „Pojďte do kruhu.“ A oni udělaly skoro něco hranatýho, protože jsou zvyklý stát furt v lajnách. „Tohle má být kruh.“ A oni furt v těch lajnách, no tak jo. Oni to byli osmáci víš, takže to už mají 8 let za sebou, kdy po nich chtěj, aby stáli v lajně.

B: Já jsem se teď totiž taky setkal s Bakalářkou od Hanky Smejkalový, jestli ji náhodou neznáš?

J: Ne s tou jsem se nesetkala.

B: Aha, nekontaktovala tě. Ta je zaměřená hlavně na cirkus LeGrando a ta to měla postavený tak, že tu hodinu koncipovala podle tělesný výchovy. Mě to přišlo jako zajímavěj koncept a chtěl jsem se zeptat, jestli to může fungovat.

J: Já si nedokážu představit, jak je správný koncept tělesný výchovy, protože já už jsem se setkávala s takovýma hybridama. 12

B: Využívá se třeba právě toho nástupu, nějakých těch částí jako je vyloženě rozcvička, rozestupy, nějakých forem i v prostoru, příkazovej styl třeba a podobně.

J: Jo, to má La Putika, protože oni mají základ Táňu Boltnarovou a ona je to stará gymnastka a judistka, takže ona vlastně tvoří základ toho týmu lektorskýho, vždycky je tam Táňa a někdo k ní, jsou to tři lidi celkem. Takže Táňa je nechá nastoupit do řady, snad si nahlásí i jména, je rozcvička a takhle, takže jo, je to tam a já se tam s tím nemůžu moc ztotožnit. Chodila jsem tam, než jsem otěhotněla a vlastně i po porodu jsem tam byla párkrát, protože tam kromě Táni není ani pravidelnej druhej lektor. Takže každej týden je tam někdo jinej. S tím se taky nemůžu smířit. Takže tam vlastně ta energie tý hodiny je úplně jinde, autorita je jinde, nejsme na sebe navyklí a není mi to příjemný, ale děcka jsou tam spokojený a nebýt tý Táni toho Táninýho přístupu, tak se to rozpadne. Protože tím, jak tam nejsou ostatní pravidelně, tak třeba já si nedokážu hned udělat autoritu. Já nemám moc přirozenou autoritu, potřebuju nějakou dobu být s těma dětma a potom to nějak jako jde, ale hned na první dobrou, když jich je 25 a všichni jsou to děti herců, hudebníků a někoho takovýho, tak to si nedokážu představit. Je to peklo. Takže Táňa v tu chvíli tam opravdu dělá tu roli policajta. Á už vím, co mi uniká!

B: Role pedagoga?

J: Ano, role lektora. Role letora, který jsme si specifikovali tak je to, policajt, sestřička nebo tetička nebo něco takovýho a klaun.

B: Úkol klauna by mě zajímal nejvíc.

J: No, abys to podával, že je všechno vtipný. Víš jakože, když si představíš, že já jako policajt a sestřička budu vyprávět hru, ty pravidla. Takže já jim řeknu hrozně nudně příkazově, jak se ta hra hraje. Klaun, to je Adam, Katka, Ondra. Ty ti to řeknou tak, že to chceš strašně moc hrát, i když je to největší blbost. Takže pro nás, je strašně důležitý mít toho klauna. Když jsou dva lektoři, tak je to supr, protože si tyhleto kvality a nekvality rozdělíte. Já prostě mám Ondru, aby to vyprávěl, nebo Lukáše. Zase Lukáš potřebuje mít mě, protože jinak by se mu rozpadla hodina, protože ho neposlouchaj, protože on je až moc klaun, takže tam potřebuje policajta. A třeba u těch malých dětí je strašně moc znát, jak moc je potřeba tetička nebo sestřička. Potřebujou někoho, kdo jim pofouká bebíčko, nebo nejsou dobře vyspíkaný, nejsou v dobrým rozpoložení, jsou unavený, potřebujou tam někoho, ke komu se zachumlaj a opřou se o něj. Můžou někomu říct, „On mě bouchnul do hlavičky...“. A když jsi sám, tak přesto musíš tyhleto 13

tři role mít zastoupený, musíš je zastat. Pro mě se v tu chvíli hrozně často vytrácí, hlavně ve větším počtu dětí, třeba zrovna právě na tý LaPutice, se mi vytrácí to klaunství. Protože člověk furt musí dávat ostatní do takovýho...

B: Člověk policajtuje?

J: Jo, jo, driluju. Když tam jsem já, tak většinou chci, aby to bylo podle mého konceptu a Táňa tam musela být, aby tam zajistila v tý hře to, že se to nerozpadne kvůli tomu, že to přeháněj. A nedokázala jsem je nikdy pořádně namotivovat, protože, jak nejsem tak dobrej klaun, tak je nedokážu tak úplně strhnout tou hrou. Děti, které tam jsou myslím tak do 9 let tak ty jo a ty 9 plus tak ty už ne. Tam je to totiž až do dvanácti. Ty už ty hry tolik hrát nechtěj, přitom když by tam byl Ondra nebo Adam tak jo, tak chtějí.

B: Záleží na pedagogovi...?

J: Jo.

B: V tom větším počtu dětí, mě přijde, že člověk je mnohem ve větším stresu a dovedu si představit, že člověk funguje jako policajt, nebo jako sestra i pod stresem, ale klaun musí bejt uvolněnej. Možná to znám spíš od sebe. Myslím, že když je nervózní klaun, tak to funguje špatně.

J: To v sobě máš, to klaunství. Já ho jako úplně nemám, jo a oni to mají v sobě automaticky, vlastně všechno berou s tou nadsázkou, jsou takový hezky rejpravý. Oni prostě uměj. U mě spočívá klaunství v tom, že si hraju s nima, všechny ty aktivity dělám s nima a kazím to s nima. Že si sama ze sebe dokážu udělat legraci.

J: Jinak ten větší počet dětí je taky o tom, že máš strach, aby se nikomu nic nestalo. Musíš mít oči všude, musíš si je sám počítat, musíš i intuitivně koukat, jestli ti támhle nemůžou někde slítnout. Sice jim říkáš, aby se jistili navzájem, ale to je prostě (předvádí, že pozornost dětí při jištění je všude jinde než na kamarádovi, kterého jistí). Dokud se něco nestane, neuvědomí si, že na tom, že tam jsou opravdu záležit, když se tam navzájem jistí. Tak to prostě není na sto procent no. To samý na závěsce, visí mi tam někdo, vedle visí někdo další. Potřebuju pořád být ve střehu.

B: Měl jsem pár otázek připravených na vybavení té tělocvičny, protože já pracuji v bakalářce s konceptem, že se ten cirkus odehrává vyloženě v tělocviku a tělocvičnách těch škol. Pomůcky jsou drahý?

J: Jsou drahý. Ale můžeš si jich dost vyrobit sám.

B: Takže jak byste řešili pomůcky v moment, kdy nejsou peníze a není možný si je někde půjčit? 14

J: Vyrobita jsem si je. V Plzni jsem je vyráběla dlouho.

B: A jsou nějaké pomůcky z běžného tělocvičku, který se dají jakoby zneužít pro ten cirkus, jestli v těch klasických tělocvičnách jsou nějaké vychytávky a zjednodušení?

J: Ty jo, vůbec neví. Spíš si myslím, že často narazíš na cirkusové věci, který se objevují běžně v tělocvičně. Že se dá vycházet z toho, že mají obruče v tělocvičně. Ale co teda využívat kromě lana, který potom dopadne takhle, tak nic. (ukazuje jizvu na noze)

B: Dobře, děkuju. Zeptám se ještě ohledně těch rolí, jak jste na ně přišli? Je k tomu nějaký soubor?

J: Hele tohle ti řekne spíš Adam s Katkou, protože to je určitě z nějaký publikace, a já jak vlastně mám raději nějaký seminář, kde mi tyhle informace přetlumočí, tak oni přesně naopak byli v místech, kde se to dávalo dohromady, případně četli ty studie. Protože oni jezdí na zahraniční semináře a tak dál.

B: Ale je to obsažený v semináři cirkusový pedagogiky, kterej CIRQUEONU pořádá?

J: Jo určitě. Tohle jsou základní body, který se tam řeknou, vlastně se omílají furt dokola. Teď se bude vydávat ta příručka, tak v ní to určitě bude taky. Určitě je v té příručce taky proč cirkus funguje, což si myslím, že je taky dobrý vědět, tu ruku.

B: Tak já ti moc děkuju za rozhovor.

J: Nemáš zač. 15

1.2 Rozhovor 2 Kateřina Klusáková

K: Kateřina Klusáková

B: Benjamin Šťastný

B: Jak dlouho už cirkus děláš?

K: No já si myslím že třeba už nějakých 12 let. S tím, že velice záhy potom co jsem zjistila že jsou zapsaný lekce ve Mlýně a v CIRQUEONU, tak jsem začala učit ve Mlýně a následně jsem potom přešla i do CIRQUEONU. A potom jsem vlastně skončila ve Mlýně a zůstala jen v CIRQUEONU. V CIRQUEONU jsem nějakých 10 let, 10 a půl, něco takovýho.

B: Jaká je tvoje nejoblíbenější disciplína, kdyby sis měla vybrat?

K: Hmm... Nevím, jestli to dokážu říct. Dřív jsem měla závěsnou akrobacii, protože moje specializace je závěska, ale teď mě právě naopak baví to kombinování, ten multicirkus. Že se nemusí zůstat u jednoho, což dost často vede buď k nějaký nudě vlastně nebo nějaký frustraci, protože to trvá všechny ty disciplína. Takže nejvíc mě baví možnost toho kombinování. Přijde mi, že jako nejpestřejší je nějaká pozemní skupinová akrobacie, že se tam dá nejvíc kombinací a věcí. Je to vlastně nejjednodušší, protože na to nepotřebuješ nic, jenom ty lidi. Ale kdyby to musel být disciplína, tak jsou to hry. (smích)

B: Jak vypadá hodina cirkusu? Co by měla mít, respektive co v ní nesmí chybět?

K: Těžko říct, hodina cirkusu je hrozně širokej pojem. Je dobrý se zaměřit na to, pro koho tu hodinu budem dělat a v jakým kontextu ji máme. Jestli je to jednorázovka, kdy chceme nadchnout. Jestli je to dlouhodobá spolupráce, třeba jak to máme v CIRQUEONU těch lekcí, případně dalších lekcí a potom vystoupení. A taky co tím vlastně chci dosáhnout tou hodinou, jestli zlepšení technických schopností a jdeme spíš po těch cirkusových disciplínách, nebo jestli s ní chci dosáhnout to, že budu chtít tmelit tu skupinu a budu chtít, aby byli parta, věřili si a byli v pohodě a byli potom schopný se před sebou nestydět, tvořit něco kreativního a připravit se třeba na nějakou prezentaci nějakýho představení, nebo čehokoliv. Tak tohleto je vždycky důležitý si uvědomit, ale to, co by určitě nemělo chybět je, že to je nějaká pohybová aktivita. Takže by tam vždycky měl být nějaký úvod, nějaký rozehřátí, příprava na nějakou tu fyzickou zátěž, ať už bude

jakákoliv. Pak nějaká ta hlavní část a případně nějaký zklidnění a rozloučení no. Ale vždycky prostě plánuješ, jaké máš cíle, potom se teprve rozhoduješ, co do ní dáš a tak. 16

B: Na jak starý děti se zaměřuješ nejvíc?

K: Já mám teď teda takovou učící pauzu, protože byl covid že. A předtím sem byla těhotná a měla čerstvě dítě, takže jsem chvíličku neučila ty pravidelný kurzy. Ale jinak učím všechny možný workshopy, Tělocirky, projekt s MŠMT a tak dál a ty social projekty naše. Učím úplně všechny disciplíny a všechny věky od malejch dětí až vlastně po seniory. Moc mě nebavěj ty úplně nejmenší děti. Můžu, ale nebaví mě to, protože je to spíš takovej babysitting. Jinde si ty děti můžeš udělat po skupinách podle věku a nějak je vést, ale oni stejně potřebujou hrát si svoje věci. A nejvíc mě asi bavěj mladý teenageři a teenageři, protože je to výzva. Jsou energický a řešej věci nejenou ty fyzický, že zrovna rostou, maj hormonální rozjezd a celý to tělo je vlastně napůl neposlouchá a napůl poslouchá, ale zároveň i to, co maj v hlavě žejo. Vlastně moc nevěděj co se sebou, a jak se postavit k tý svojí pozici ve společnosti, takže dost často na nich vidíš, že by hrozně vlastně chtěli spolupracovat, ale nějakým způsobem nemůžou. Třeba protože maj tuhle pozici a boje se o ní přijít. Nesměj ukázat, že nejsou drsňák, nebo něco jinýho. Tohleco mě vlastně baví nejvíc, že je to komplikovaný a dává mi to neustále nějaký linky k zamejšlení se a vymejšlení a reflektování těch hodin. Potom trávím dny tím, že si říkám „Ty jo, tak možná sem mu to mohla říct takhle. Možná jsem ho mohla ještě nalákat tímhle způsobem.“. Oni začínaj mít ten problém, že jsou vlastně malý dospělý, ale nejsou braný jako malý dospělý. Vlastně ještě to neuměj, ale chtěli by, tak je to takovej komplikovanej čas. Zároveň každá ta skupina má svoje specifika, u kterých můžeš vymýšlet, jak to udělat líp, a ajk jim ještě jinak přihrát do noty. Zároveň každá ta skupina je jinde ve vývojový psychologii a v tý pohybová gramotnosti, takže všechno jako svoje cykly, kde se řešej nějaký období vzdoru a podobně... No je to dobrý, všechno, ale nejvíc mě bavěj takhle jako mladší pubertáci.

A dospělí sou super. Takhel jako, většina dospělých, pokud přijdou na kurz a je to jako placenej kurz, tak tam chtěj jít a jdou tam a je to jako fakt vlastně easy. Protože oni si tam jdou s tím vědomím, že chtěj trénovat, takže to vlastně jako výzva není vůbec. Jenom to jako udělat zajímavý a vtipný a aby to jelo.

No a potom tadyhle všemožný z našich social cirkusů nějaký zajímavý party no. Teď jsme měli hezkou výzvu minulej tejden, nebo předminulej, s Adamem. Lidi se zrakovým postižením, rodiny, bude jich tam dvacet a jsou od 6 a půl do 55 let a je to různý. Někdo vidí, někdo nevidí, někdo vidí trochu a jsou v různějch věkách. No a měli jsme na ně 17

šest hodin. To bylo supér! To bylo super. Jako výzva si připravit všechno možný dopředu a být ready a to co a jak a jako přizpůsobovat se během a mluvit s těma lidma a přizpůsobovat to tomu, co oni budou chtít a co potřebují a jak se cejtěj.

B: To mi zní asi jako zatím nejrozmanitější skupina, o který jsem slyšel. V takovýmhle rozpětí a vůbec... Takže záleží na skupině, každá je individuální a potřebuje to individuální přístup?

K: Přesně tak. No a třeba ještě speciálně třeba ty malý děti jsou citlivý na počasí, takže třeba takový ty jako famyli cirkus a jesle a tak dál... Tak můžeš mít skupinu, pracovat s ní nějakým způsobem, máš program připravenej a všechno, a pak je úplně a ty děcka jsou rozstřelený a neuděláš s nima nic, protože jsou prostě mimo. Anebo se prostě zrovna nevyspínaly, nebo se zrovna nenapapaly a je to prostě úplně jinde no...

B: Kdyby si měla říct něco specifickýho pro tvoje hodiny, na co Ty si v nich dáváš největší pozor? Nemyslím srovnávání s jinými lektory, jen co je pro tebe ta nosná věc?

K: Hmm, nosná věc. Já si myslím, že hlavně jako hry a zkusit to provázat všechno dohromady, že to má smysl společně. Že tam nejsou zabíječi času, ale když už vím, že budeme chtít dělat žonglování a pyramidy, tak chci připravit i otázku na úvodní kolečko, která bude směřovat, tímhle tím směrem. Rozehříváčky, který je naladěj na to, že budem dělat spolu, že budem manipulovat nějaký věci a rovnou ty věci se kterejma budeme žonglovat dát třeba do her na začátku a do honiček. A vlastně to nějak celý jako propojit tou disciplínou, případně nějakým motivem, na kterým budeme chtít pracovat. No a nějakějma fórama, prostě aby to bylo zajímavý. Ideálně pokud se podaří schovat všechny disciplíny, nebo trénink disciplín do her, ta je to nejlepší, když se vlastně celou lekci jenom hrajou hry a oni si ani neuvědoměj, že se během toho naučili spoustu věcí. To mi vždycky přijde jako nejlepší, mít to jako cvičení, který jim pak může docvaknout pozdějš jako „Ty jo, a jo!“.

B: Ta flow?

K: Hmm... Jo.

B: Dobře, děkuju. Ted' mám otázku k cirkusové pedagogice. Každá skupina má svou skupinovou dynamiku, která se vyvíjí.

K: Ano.

B: A dostává se do určitých fází. Mohla by si je klidně velmi stručně vypíchnout?

K: Jo, je to vlastně model, asi nejznámější model vývoje skupinový dynamiky, od

Tuckmana, takže to určitě najdeš. Ve stručnosti ty fáze jsou teda Formování, Bouření, 18

Normování, Optimální výkon a Ukončení. My to v CIRQUEONU máme takhle pojmenovaný. A vlastně tohleto všechno je fantasticky rozepsané v těch interních materiálech CIRQUEONU.

B: Ok, dobře. Děkuju. Tak teď možná trochu odbočím. Jak se formuje ta cirkusová pedagogika v CIRQUEONU? Pokud si to správně pamatuju, tak ty a Adam Jarchovský, jste takový základní články, který přináší nový postupy, nové nápady toho, jak věci dělat a co vám může pomoci v cirkuse? Třeba namátkou role pedagoga, klaun, sestra a policajt, nebo právě ta typizace her, model přiměřený motivace a podobně. To všechno, co jste nám říkali na tom kurzu cirkusové pedagogiky. Kde se to všechno vezme ty nápady?

K: Hele my jsme spoustu těch věcí nasbírali, jak jsme jezdili po různých školeních. CIRQUEON je v sítích evropských a světových různých. Tak my jsme byli na spoustě různých workshopů, ať už jako školeních masterclass pro lektory, tak už vrámci teda nějakých social cirkusů a Educirkattionů, který bylo zaměřený na vzdělávání. Tak tam taky vždycky někde byl nějaký workshop, nebo přišel nějaký specialista a chvíli nám povídal, takže my jsme tak jako vyzobávali, ty zajímavosti. No a podobně z literatury. Tam třeba teď Adam v rámci přípravy příručky načítal množství světové literatury, kdy se kde dělal jaký výzkum a kdo kde napsal jakou příručku o čem. A z toho tak jako pobíráme ty různé inspirace, kde co a jak kdo vysvětloval, anebo co kde jak použil, nebo otočil nebo vysvětlil jinak. To je super. No a potom i jako z české pedagogiky a vývojové psychologie a tak dál. Takže to není všechno jenom z ciziny. Je to takovej jako kompilát toho, co my jsme za těch 10 let, co spolu učíme potkali a přišlo nám, že se nám to třeba hodí. Nebo že nám to třeba vysvětlilo nějaký věci, co se třeba v těch hodinách dějou a nevěděli jsme proč. Nebo naopak se nedějou a nevěděli jsme proč.

B: Takže kdyby se člověk vlastně chtěl dobrat těch konkrétních věcí, řekněme například těch rolí pedagoga, kde jsou původně popsány, nějaký soubor, kde tohleto všechno je, tak zatím neexistuje?

K: V češtině zatím ne. To bude až ta příručka, kterou CIRQUEON připravuje. Ale v jiných jazycích je jich mnohem víc a jsou fakt moc hezký. Třeba výzkumy o tom, proč cirkus funguje, jak funguje, jak funguje ve školách, a tak dál, a tak dál... 19

B: Dobře děkuju Ti moc. To už je za mě možná všechno. Jen mě napadla ještě jedna taková drobná otázka k zaměření mé práce. Jak se dělí skupiny v cirkusovém kroužku? Podle jakého věku, jak se třeba promíchávají třídy?

K: Hele tohleto má každé cirkus jinak a všechny možné způsoby jsou v něčem dobré a v něčem hroší. My v CIRQUEONU to třeba máme udělaný podle věku, protože chceme jít v rámci té vývojové psychologie, aby ta parta prostě mohla prožívat něco společně a řešit ty věci společně, být si nějakým způsobem vyrovnaná. Le Grand v Brně to má třeba spíš po disciplínách a mají tam různý věky, což má zase jiný výhody. Že se ty malý děcka učej od větších, větší se učej starat o ty menší, mají za ně nějakou zodpovědnost a tak dál. Což je taky skvělý. Hmm... My to máme rozdělený věkově a tudíž máme děti od 3 do 5 let máme jesle, případně teda Family cirkus, takže vlastně cvičí rodiče s dítětem, potom od 5 do 7 je cirkusová škola, od 7 do 10 cirkusová škola, od 10 do nějakých 13 až 14 jsou takový jako mladší teens a od 13 až 14 do 17 až 18 jsou starší teens. Většinou se snažíme ty skupiny takhle nějak držet, ale zatím je to hlavně kvůli prostoru. Rádi bychom, kdybychom měli víc místností a mohli bychom nabídnout víc kurzů. Tak bychom pak nabídli i jako kdyby určitou věkovou skupinu specializovanou třeba, anebo něco jako „Už sem chodím 3 nebo 4 roky do cirkusu, takže už nepotřebuju probírat základy. Už nepotřebuju tady probírat pravidla, funguju v pohodě. Autorita není problém a chci dělat disciplíny a už nějaký vím.“ tak nějak jako pokročileji. Pak taky přesně ty, který jsou jako hobby cirkusáci, dětská skupina nevim... 7 až 15, závěska a klidně by to bylo super. Jenom teď na to prostě nemáme prostor.

B: Takže je to ústupek těm možnostem prostě?

K: Jo.

B: Tak já ještě jednou moc děkuju za rozhovor, moc mi to pomohlo.

K: Vůbec nemáš za co, držím palce.